

Informatiedocument Landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen

Inhoud

Inhoud	1
Inleiding.....	3
Doel van dit document.....	3
Leeswijzer.....	3
Wel en niet van Utrecht.....	3
Belangrijk.....	4
Publieksinformatie	5
Slechte weersomstandigheden.....	5
Hoofdstuk 1 – Drie waarden	7
Recreatieve waarde.....	7
Cultuurhistorische waarde	8
Natuurwaarden	9
Hoofdstuk 2 – Eigendom en beheer.....	13
Terreinen beheerd door Stadsbedrijven (geel).....	13
Gronden verpacht aan boeren (donkergroen en lichtgroen)	14
Gronden en gebouwen verpacht aan de moestuinen (roze).....	14
Gronden en gebouwen uitgegeven in erfpacht (oranje)	14
Terreinen en gebouwen in verhuur (rood)	14
Kavel met opstalrecht (tennisvereniging)	15
Hoofdstuk 3 - Organisatie (intern)	15
Bij de gemeente Utrecht	15
De rol van Stadsbedrijven (SB)	15
De rol van Vastgoedorganisatie Utrecht	16
De rol van Erfgoed.....	16
De rol van Vergunningen, Toezicht en Handhaving.....	16
De rol van Openbare orde en veiligheid	17
De rol van de Ontwikkelorganisatie Ruimte	18

Hoofdstuk 4 - Organisatie (extern).....	19
Gemeente Bunnik.....	19
Staatsbosbeheer.....	19
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR).....	19
Provincie Utrecht	20
Universiteit van Utrecht (UvU).....	20
Rijkswaterstaat.....	20
Hoofdstuk 5 – Gebruikers (bedrijven, bewoners en bezoekers)	21
Pachtboerderijen.....	21
Horecaondernemers	22
Moestuinen	22
Bloemisterij Bloemkracht8.....	23
Stadsherstel Utrecht	23
Overige gebruikers	23
Bewoners.....	24
Bezoekers	24
Hoofdstuk 6 – Ontwikkelingen en plannen.....	26
Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd	26
Verbreiding A27	26
De Groene Verbinding.....	26
Omgevingsvisie Utrecht Science Park (USP)	26
Omgevingsvisie gemeente Bunnik	27
RSU 2040	27
BIJLAGE 1: Huidige werkzaamheden coördinator landgoederen	28
BIJLAGE 2: Contactgegevens	30

Inleiding

Doel van dit document

Dit document is bedoeld om inzicht te krijgen hoe eigendom en beheer op de landgoederen Nieuw en Oud Amelisweerd en Rhijnauwen in elkaar zit en wie daar binnen en buiten de gemeente Utrecht bij betrokken zijn. Dit document dient regelmatig geactualiseerd te worden. De laatste actualisatie is van augustus 2025.

Op dit moment is de coördinator landgoederen van de gemeente Utrecht een schakelpunt en vraagbaak voor alle betrokken interne en externe partijen. Een actualisatie kan zolang de functie bestaat bij deze functionaris belegd worden. De huidige werkzaamheden van de coördinator landgoederen staan beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 staan contactgegevens weergegeven overeenkomstig de richtlijnen van de AVG zoals de gemeente Utrecht die hanteert. Daarbij zijn vanwege de privacy geen namen en telefoonnummers genoemd. De directe contactgegevens met naam e-mailadres en/of telefoonnummer zijn beschikbaar bij de coördinator landgoederen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft de drie waarden van de landgoederen: recreatie, cultuurhistorie en natuur; hoe die waarden over de landgoederen verdeeld zijn en hoe de gemeente Utrecht daarmee om wil gaan.

Hoofdstuk 2 beschrijft het eigendom en beheer van de landgoederen. Welk deel van de landgoederen wordt beheerd door Stadsbedrijven en welke gronden en gebouwen aan wie worden verpacht en verhuurd.

Hoofdstuk 3 beschrijft de interne organisatie. Welke onderdelen van de gemeente Utrecht spelen een (hoofd)rol op de landgoederen.

Hoofdstuk 4 beschrijft de externe organisatie. Met welke belanghebbenden heeft de gemeente Utrecht te maken op de landgoederen. Dat zijn zowel andere overheden - zoals de gemeente Bunnik, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en de Provincie Utrecht - als publiekrechtelijke organisaties zoals Staatsbosbeheer.

Hoofdstuk 5 beschrijft de gebruikers. Dat zijn de bedrijven, bewoners, bezoekers en andere belanghebbenden.

Hoofdstuk 6 beschrijft de (actuele) ontwikkelingen en plannen op en rondom de landgoederen zoals bijvoorbeeld de voorgenomen verbreding van de A27, het ontwikkelperspectief Kromme Rijn Linie Landschap en de ontwikkeling van de 'spoordriehoek' Lunetten-Koningsweg.

Wel en niet van Utrecht

De landgoederen zijn het meest bezochte en grootste recreatiegebied van de gemeente Utrecht. Jaarlijks komen er meer dan 1,3 miljoen bezoekers. De landgoederen liggen ten oosten van de A27 tussen het Utrecht Science Park in het noorden, de Koningsweg/Provinciale weg in het zuiden en de bebouwde kom van Bunnik in het oosten. De landgoederen zijn wat betreft gronden en gebouwen voor het grootste deel in eigendom van de gemeente Utrecht. De gemeente Utrecht is ook de beheerder van het merendeel van het groen, de waterlopen en de wegen. De gemeente Utrecht heeft een beheerpost op de landgoederen en doet aan handhaving met twee boswachters. De gemeente Utrecht is voor het grootste deel van de landgoederen echter niet het bevoegd gezag. Dat is de gemeente Bunnik. Handhaving is door Bunnik gedelegeerd aan Utrecht. Het convenant daarvoor is te vinden in bijlage 3. Op de landgoederen geldt het bestemmingsplan van de gemeente

Bunnik en is Bunnik aanspreekpunt en verantwoordelijk voor omgevings- en evenementvergunningen.

De gemeentegrens ligt net ten oosten van de A27 in het midden van de Kromme Rijn en buigt op het Jaagpad af naar het zuiden. **KAART1!**

Belangrijk

De belangrijkste documenten wat betreft de landgoederen zijn:

- de [Toekomstvisie](#) landgoederen van de afdeling Ruimte van de gemeente Utrecht,
- het Beheerplan openbare ruimte landgoederen van Stadsbedrijven,
- het Eigendommenoverzicht van de afdeling Vastgoed van de gemeente Utrecht en
- het [bestemmingsplan](#) van de gemeente Bunnik (via ruimtelijkeplannen.nl).
- ... nog andere plannen hier noemen?.....

Het Beheerplan is op te vragen bij Stadsbedrijven, het eigendommenoverzicht bij VGU.

Toekomstvisie landgoederen (2010 – 2030)

Om de landgoederen toekomstbestendig te maken is in 2010 de Toekomstvisie landgoederen vastgesteld. Het belangrijkste uitgangspunt is dat de landgoederen drie zones kennen waar een bepaalde waarde – natuur, cultuurhistorie of recreatie - meer nadruk heeft. Die zones zijn van west naar oost:

- Nieuw Amelisweerd (het westelijk deel): nadruk op natuur,
- Oud Amelisweerd (middendeel): nadruk op cultuurhistorie
- Rhijnduinen (oostelijk deel): nadruk op recreatie.

De tuinen bij de landhuizen en landgoedonderdelen als het Engelse Werk zijn vanuit dit perspectief heringericht of in ere hersteld. Vanuit dit perspectief zijn ook verschillende bostypen beschreven die in het beheerplan nader zijn uitgewerkt. Onderdeel van de Toekomstvisie was het weghalen van het parkeren uit de bomenlanen door de aanleg van (nieuwe) parkeerterreinen en fietsparkeerplaatsen. Ook zijn de bomenlanen aangepakt en hersteld. De uitvoeringsprojecten uit de Toekomstvisie zijn afgerond. De zonering in de Toekomstvisie is een belangrijke toetssteen bij nieuwe ontwikkelingen.

KAART TOEKOMSTVISIE?

Beheerplan openbare ruimte Landgoederen (versie 2019 – 2029)

Het doel van dit beheerplan is om het planmatige beheer, gericht op het bereiken van eindbeelden, vast te leggen. Dit alles in relatie met de Toekomstvisie, waarin behoud en ontwikkeling van ecologische en cultuurhistorische waarden zijn vastgelegd. Tijd, geld en middelen worden hierbij afgewogen en op een zo goed mogelijke manier ingezet. Ook is het belangrijk vast te leggen waar achterstallig onderhoud is, welke maatregelen daarvoor moeten worden genomen en op welke termijn dit gehaald moet worden. Dit beheerplan heeft een looptijd die niet gelijk is met de Toekomstvisie, omdat een beheerplan als gevolg van mogelijke nieuwe inzichten of budgettaire ontwikkelingen aangepast moet kunnen worden. Dit gebeurt elke 10 tot 15 jaar. De situatie die dan wordt aangetroffen vormt de basis voor het nieuwe beheer. Uiteraard kunnen binnen deze 10 tot 15 jaar ook nog aanpassingen en wijzigingen worden doorgevoerd.

Eigendommenoverzicht landgoederen afdeling VGU

Op het eigendommenoverzicht is te zien welke afdelingen van de gemeente Utrecht aanspreekpunt en verantwoordelijk zijn voor de diverse terreinen en gebouwen. De kaart met eigendommen wordt regelmatig door VGU geactualiseerd. De meest actuele kaart is op te vragen bij de accounthouder landgoederen bij VGU.

Publieksinformatie

Webpagina's van de gemeente Utrecht

De gemeente Utrecht geeft via een [internetpagina](#) in de sectie 'Parken en groen' van de gemeentelijke website algemene informatie aan het publiek. Verzoeken tot aanvullingen en wijzigingen voor websitepagina's kunnen ingediend worden bij redactie@utrecht.nl.

Op de webpagina's staat naast informatie over de openstelling ook informatie over de bereikbaarheid van de landgoederen en het parkeren en het gebruik van de recreatieweiden. Op deze pagina's zijn ook documenten over de landgoederen te raadplegen en te downloaden. Dat zijn:

- De Toekomstvisie landgoederen
- [Historie landgoed Nieuw Amelisweerd](#)
- [Historie landgoed Oud Amelisweerd](#)
- [Historie landgoed Rhijnauwen](#)

Op de website staat het e-mailadres landgoederen@utrecht.nl waarop door bezoekers vragen over de landgoederen kunnen worden gesteld. Dit komt betrekkelijk weinig voor. Het e-mailadres van de landgoederen is in beheer bij de coördinator landgoederen. De meeste vragen komen binnen via het Klantcontactcenter (KCC).

Amelisweerd.info = Informatiepunt

Amelisweerd.info is de informatiefunctie in de entree van het koetshuis bij Oud Amelisweerd. Dit infopunt en is een samenwerking tussen de Vrienden van Amelisweerd, de Veldkeuken en Amelisweerd.com. De Vrienden van Amelisweerd hebben in overleg met de Veldkeuken en de beheerder van de website Amelisweerd.com een projectplan geschreven om van 2024 tot en met 2026 een informatiepunt in te richten en te bemensen. In 2026 wordt bekeken of dit doorgezet kan worden. De samenwerkende partijen in het infopunt kunnen benaderd worden vis de Vrienden van Amelisweerd of de Veldkeuken. (De gemeente Utrecht beheert en exploiteert zelf geen informatiepunt meer op Amelisweerd).

Rondleidingen en lezingen

Via Amelisweerd.info worden rondleidingen, lezingen en andere activiteiten aangeboden. Hier kan ook een rondleiding voor groepen aangevraagd worden wanneer daar behoefte aan is. Op verzoek doet de bosbaas van de gemeente Utrecht ook rondleidingen. De twee boswachters hebben als taak toezicht en handhaving en doen geen rondleidingen.

Website Amelisweerd.com

Deze website geeft uitgebreide informatie over de landgoederen. Beheer van deze website is in handen van een vrijwilliger als onderdeel van Amelisweerd.info. Partijen op de landgoederen (bijvoorbeeld horecaondernemers, moestuinen, de Vrienden van Amelisweerd etc.) kunnen informatie doorsturen. (Deze site verschijnt hoog in de zoekresultaten op Google omdat Amelisweerd in de sitenaam staat). De website is uitgebreid als onderdeel van de samenwerking met de Veldkeuken en de Vrienden van Amelisweerd.

Website Vrienden van Amelisweerd

De Vrienden van Amelisweerd hebben een eigen website. Hier wordt naast algemene informatie ook informatie over de verbreding van de A27 gedeeld.

Slechte weersomstandigheden

Bij slechte weersomstandigheden zoals storm en ijzel kan de beheerder bij Stadsbedrijven besluiten om de Landgoederen tijdelijk afsluiten. Hoewel de bomen nabij gebouwen en langs de paden en

Kromme Rijn regelmatig op veiligheid worden geïnspecteerd is bij slecht weer een groter risico op vallend hout. Het besluit tot afsluiten is een interne afspraak vastgelegd in het beheerplan. (In het verleden heeft de beheerder een aantal keren het besluit genomen om de landgoederen af te sluiten en dit ook aan afdelingshoofd, directeur Stadsbedrijven en entourage wethouder doorgegeven.)

Hoofdstuk 1 – Drie waarden

Recreatieve waarde

Wandelen

Het belangrijkste recreatieve gebruik van de landgoederen is wandelen. Het grootste deel is exclusief toegankelijk voor voetgangers. Wandelen is alleen toegestaan tussen zonsopgang en zonsondergang. Dit is met borden bij alle entrees tot de landgoederen aangegeven. Er zijn geen doorgaande autoroutes over de landgoederen (alleen bewoners en bestemmingsverkeer) en het aantal doorgaande fietsroutes is beperkt. Bij alle ingangen van de landgoederen zijn fietsparkeerplaatsen aanwezig. **NIEUWE AANGEPASTE KAART?**

Gebruik horeca

Op de landgoederen zijn drie horecavoorzieningen:

- De Veldkeuken in het koetshuis van landhuis Oud Amelisweerd,
- De Stayokay in het koetshuis en landhuis Rhijnauwen,
- Het Theehuis Rhijnauwen.

Alle horecavoorzieningen worden - met name in het weekend en de schoolvakanties - buitengewoon druk bezocht. Bij mooi weer zijn de terrassen (en parkeerplaatsen en fietsparkeerplaatsen) regelmatig overbezet.

Sanitaire voorzieningen (natuurtoiletten)

De horecavoorzieningen zijn de enige locaties met toiletten op de landgoederen. Deze toiletten worden het hele jaar ook door wandelaars gebruikt en bij mooi weer ook door de bezoekers van de recreatieweiden. Deze toiletten zijn regelmatig overbezet. In oktober 2025 zijn er twee natuurtoiletten op de landgoederen geplaatst. Een bij de fietsenstalling voor de brug bij Oud Amelisweerd en een op de recreatieweide bij het overnachtingsgebouw van de Stay Okay. Van Pasen tot en met eind oktober worden deze toiletten dagelijks schoongemaakt, buiten deze periode wekelijks. Dagelijks toezicht ligt bij de boswachters en bosbaas. Het schoonmaken gebeurt onder verantwoordelijkheid van Wijken en Sport.

Recreatieweiden

Op de landgoederen zijn drie officiële recreatieweiden. De Weide tot Vermaeck aan de noordoostkant van het theehuis en twee recreatieweiden aan de Kromme Rijn waarbij de Rijnweide ten westen van de Stayokay de grootste is. Bij mooi weer worden de recreatieweiden zeer druk gebruikt. Op de recreatieweiden zijn geen voorzieningen anders dan prullenbakken en picknickbanken. Gebruik van de recreatieweide is alleen toegestaan tussen zonsopgang en zonsondergang. Daarnaast maken dagrecreanten gebruik van kleinere recreatieveldjes langs de Kromme Rijn zoals aan de Rijnsoever. Bij veldjes met hoge natuurwaarden waar het verboden is om te verblijven is dit met borden aangegeven.

Zwemmen in de Kromme Rijn

De Kromme Rijn is geen officieel aangewezen zwemwaterlocatie, wat betekent dat de waterkwaliteit en fysieke veiligheid niet gecontroleerd worden door de overheid. Het zwemmen wordt hier afgeraden en geschiedt op eigen risico. Dit is aangegeven met borden. Voor het zwemmen in natuurwater hebben de waterschappen samen met Rijkswaterstaat en de provincies voor de officieel aangewezen zwemwaterlocaties een gezamenlijke app ontwikkeld: de zwemwaterapp. Hierop is te zien waar veilig gezwommen kan worden in buitenwater. Ook de website zwemwater.nl is

beschikbaar voor informatie over officiële zwemwaterlocaties. Het zwemmen wordt gedoogd. Er wordt niet actief gehandhaafd.

Varen op de Kromme Rijn

Op de Kromme Rijn kan je [varen](#) met eigen of gehuurde kano's en elektrische boten.

Met ingang van 1 januari 2025 is gemotoriseerd varen met een brandstofmotor verboden op de benedenloop van de Kromme Rijn. Dit is het gedeelte tussen de Waterlinieweg in Utrecht en de stuw bij Werkhoven in Bunnik. Gemotoriseerd varen met elektrisch aangedreven boten is wel toegestaan. In de oude armen van de rivier is het verboden te varen. Deze oude armen zijn met drijvende boomstammen afgesloten. Verhuurbedrijven en particuliere eigenaren hebben een vaarvergunning nodig. Vaarvergunningen worden afgegeven door Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). HDSR heeft vanwege de drukte, te hoge vaarsnelheden op de Kromme Rijn en de overtredingen in de oude armen de handhaving geïntensiveerd.

Jaagpad langs de Kromme Rijn

Het Jaagpad langs de Kromme Rijn is een zeer populaire en druk gebruikte langeafstand wandelroute: een van de drukste van Nederland. Het is een doorgaand pad vanuit het centrum van Utrecht tot aan de Lek bij Wijk bij Duurstede. Het eigendom van het Jaagpad op de landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen is versnipperd over de gemeente Utrecht, HDSR en de gemeente Bunnik. De gemeente Utrecht doet het beheer van de bermen.

Bereikbaarheid en parkeren

De landgoederen zijn een zeer drukbezocht recreatiegebied. De gemeente Utrecht moedigt recreanten aan om lopend, op de fiets of met het openbaar vervoer te komen. Op de website wordt hier op de pagina [openingstijden, bereikbaarheid en parkeren](#) uitgebreid informatie over gegeven. Op die pagina worden recreanten ook geattendeerd op alternatieve parkeermogelijkheden.

Cultuurhistorische waarde

Drie historische landgoederen

De landgoederen ontstonden in de middeleeuwen uit drie ridderhofsteden langs de Kromme Rijn. De landhuizen op de landgoederen Oud Amelisweerd, Nieuw Amelisweerd en Rhijnauwen zijn vaak van eigenaar gewisseld. De beroemdste eigenaar was Lodewijk Napoleon. Hij verkreeg landgoed Amelisweerd in 1808.

In de 20e eeuw kocht de gemeente Utrecht de landgoederen: Rhijnauwen in 1919, Oud Amelisweerd in 1951 en Nieuw Amelisweerd in 1964. Sinds 1964 vormen de landgoederen een aaneengesloten natuur- en recreatiegebied. Op dit moment gebruiken de twee overgebleven boeren op de landgoederen ongeveer 110 hectare landbouwgrond. Het zijn boerenbedrijven die vooral aan melkveehouderij doen. Op Nieuw en Oud Amelisweerd zitten ook twee historische tuinderijen die biologisch en biologisch-dynamisch werken.

Er wonen heden ten dage ongeveer 150 mensen op de landgoederen.

Karakteristieken van de landgoederen

Door de eeuwen heen zijn natuur en cultuur in elkaar overgegaan. Toch heeft elk landgoed zijn eigen karakter bewaard. Het landgoed *Nieuw Amelisweerd* heeft veel 18e- en 19e-eeuwse elementen. Het bos is relatief rustig. Daardoor leven hier bijvoorbeeld reeën en dassen en een reigerkolonie. Het landhuis Nieuw Amelisweerd is sinds kort particulier eigendom, het koetshuis van Nieuw Amelisweerd is van de gemeente Utrecht. Het landgoed *Oud Amelisweerd* is een bijzondere combinatie van de 18e-eeuwse formele parkstijl met rechte lanen en de 19e-eeuwse parkaanleg in

Engelse landschapstijl met waterpartijen en slingerende paden. Het Engelse Werk is een voorbeeld van deze Engelse landschapstijl. Het landhuis Oud Amelisweerd en het bijbehorende koetshuis zijn eigendom van de gemeente Utrecht. Het landhuis is sinds maart 2021 in gebruik gegeven aan Stadsherstel Utrecht. Het koetshuis van Oud Amelisweerd heeft een horecafunctie en is verhuurd aan de Veldkeuken. Het landgoed *Rhijnauwen* is een levendig landgoed. Er zijn veel recreatieve voorzieningen die drukbezocht worden. De stijl van dit landgoed is formeel met rechte lanen. Het landhuis, het koetshuis met de karakteristieke poort en de duiventoren zijn eigendom van de gemeente Utrecht. Deze gebouwen zijn verhuurd aan de Stay Okay.

De geschiedenis van Rijksweg A27 en de landgoederen

De nieuwe rijksweg A27 werd in de jaren 60 gepland langs de Kromme Rijn, door het oostelijk stuk bos van Nieuw Amelisweerd. De aanleg van dit tracé werd in 1971 afgeblazen. Het tracé werd verplaatst naar het westen. De aanleg van de A27 begon om financiële redenen later dan gepland. Natuurlijkhebbers uit Utrecht verzetten zich (hevig) tegen de plannen. Uiteindelijk ging het deel van de A27 ten oosten van Utrecht in 1986 open voor het autoverkeer.

In het najaar van 2009 is besloten om de tunnelbak van de A27 met 4 rijstroken te verbreden. Daarbij was het idee om de tunnelbak deels te overdekken (over een lengte van bijna 250 meter). De geplande verbreding van de weg gaat ook nu ten koste van (historische) grond en bomen. Door de overkapping en nieuwe hoge geluidsschermen neemt de geluidsoverlast wel af. Op de overkapping komt er nieuw groen. De Raad van State heeft op 17 juli 2019 op grond van de bezwaren van milieuorganisaties de aanleg stil laten leggen. De minister van Verkeer en Waterstaat heeft na tegemoetkoming aan de bezwaren op 17 november 2020 een nieuw Tracébesluit getekend. Rijkswaterstaat heeft een [website](#) waarop alle informatie over de stand van zaken staat weergegeven. De partijen in de regio hebben een oplossing binnen de huidige verdiepte ligging bij Amelisweerd aangedragen. Of de plannen uitgevoerd worden is afhankelijk van vervolguitspraken van de Raad van State.

Natuurwaarden

De landgoederen zijn al vele honderden jaren bos, park en groengebied. De natuurwaarden hebben lang de tijd gehad om zich te ontwikkelen. De bossen, graslanden en de Kromme Rijn herbergen veel bijzondere natuurwaarden die lokaal, regionaal en nationaal zeer bijzonder zijn.

B(l)oeiende bossen

De rivierbossen op de klei die in de loop van eeuwen is afgezet door de Kromme Rijn, herbergen een grote rijkdom aan soorten. Naast een grote diversiteit aan stinzeplanten komen veel bijzondere planten voor die zich (waarschijnlijk) op natuurlijke wijze hebben gevestigd. Voorbeelden daarvan zijn grote keverorchis, bloedzuring en gewone bosaardbei. De wijngaardslak is in de 19de eeuw uitgezet en komt nog steeds voor op het landgoed. De vele oude bomen bieden verblijf aan vleermuizen. Tenminste zeven soorten komen op het landgoed voor. Van rosse vleermuis en watervleermuis zijn kraamkolonies bekend. Kraamkolonies zijn groepen tot meer dan 100 vrouwtjes die samen jongen krijgen. Sinds een aantal jaren komt de das weer voor op het landgoed. Met deze soort ging het lange tijd niet goed in Nederland, de laatste jaren breidt hij zich echter uit. Dat geldt ook voor de boommarter en steenmarter, die incidenteel worden waargenomen. Ree, konijn, haas en vos komen verspreid voor. Voor vogels vormen de landgoederen een uniek gebied in Utrecht. Tot de vaste broedvogels behoren bijvoorbeeld bosuil, ransuil, grote bonte specht, appelvink en grote lijster. Ook de middelste bonte specht is inmiddels een vaste gast, terwijl wielewaal, nachtegaal en cetti's zanger tot de zeldzaamheden behoren.

Vlinders op de (gemeentelijke) graslanden

Graslanden zijn heel belangrijk voor biodiversiteit en herbergen een grote diversiteit aan soorten. In het vroege voorjaar kleuren sommige weilanden rond de bossen roze-wit van de pinksterbloem. Dit is een belangrijke waardplant van het oranjetipje, een voorjaarsvlinder die boven de velden en in de bossen te vinden is. De graslanden zijn voor een klein deel in beheer bij de gemeente Utrecht en voor het grootste deel bij twee pachtboeren van de gemeente Utrecht.

De gemeente beheert doet hooilandbeheer op de Helweide, Landje van Van Wiggen, Oude kweek en De gemeente maait hier een tot twee keer per jaar. (Dit gebeurt door een aannemer in overleg met de bosbaas en de veldecoloog van BOR.) Op deze percelen staan geen koeien op en het beheer is gericht op ontwikkeling van een bloem- en kruidenrijke vegetatie. Zodra in de zomer het knoopkruid, de rode klaver en de margrietten in bloei staan, kunnen hier diverse soorten vlinders worden gezien. Een daarvan is het bruin zandoogje, een vrij zeldzame vlinder in Utrecht die voornamelijk langs de stadsrand voorkomt. Ook het icarusblauwtje, bruin blauwtje en groot dikkopje kunnen op deze hooilanden voorkomen. De hooilanden herbergen ook zeldzame paddenstoelen en een grote verscheidenheid aan sprinkhanen. Een van de luidruchtigste en grootste is de grote groene sabelsprinkhaan. De hooilanden zijn verder van belang als foerageergebied voor bijvoorbeeld het ree, de das en de groene specht.

Leven in de Kromme Rijn

De rivier de Kromme Rijn is de levensader van de stad Utrecht en staat aan de basis van het landschap zoals we dat nu kennen. De rivier is in 1122 bij Wijk bij Duurstede afgedamd en grotendeels voorzien van beschoeiing, maar vormt een belangrijke bron van leven. Voor de libellen weidebeekjuffer, blauwe breedscheenjuffer en bruine korenbout vormt de Kromme Rijn een belangrijk leefgebied in Utrecht. Regelmatig zijn ze in grote aantallen te vinden langs de oever. Met het steeds beter worden van de waterkwaliteit en de toename van waterplanten – waaronder rivierfonteinkruid - hopen we dat ook beekrombout en kanaaljuffer onze kant op komen. In het water leven vissen als snoek, winde, roofblei en bittervoorn en met een beetje geluk is de ijsvogel en ringslang te zien. Ronduit spectaculair was de otter die in 2020 opdook. De vraag is of deze een permanente bewoner gaat worden. Misschien zien we in de toekomst ook de bever?

Natuurnetwerk Nederland en Groene Contour

Vanwege de hoge natuurwaarden en cultuurhistorische waarde zijn de bossen van de landgoederen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het NNN is het nationale netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden en moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. De provincie is verantwoordelijk voor de realisatie van nieuwe natuur binnen het NNN. Het [provinciale beleid](#) ten aanzien van natuur en het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) is vastgelegd in de [Omgevingsvisie](#) Provincie Utrecht, die sinds 1 april 2021 geldt. In de Interim Omgevingsverordening, die geldt tot de nieuwe Omgevingswet in werking treedt, zijn de regels opgenomen waaraan ruimtelijke plannen van gemeenten moeten voldoen. In de kaart is aangegeven wat op de landgoederen tot het NNN gerekend wordt.

Bij de herijking van het NNN (voorloper: EHS) in het Akkoord van Utrecht (2011) zijn delen van de EHS afgevalen en delen door de provincie aangewezen als Groene Contour (lichtgroen op onderstaande kaart). De Groene Contour gebieden (welke momenteel landbouwgronden zijn) wil de provincie uiteindelijk ook omvormen tot natuurgebied om daarmee het Natuurnetwerk Nederland te versterken. De gebieden zijn opgenomen op de kaart in de Omgevingsvisie.

Soorten beleid gemeente Utrecht

De Utrechtse soortenlijst is een uitwerking van het Groenstructuurplan (actualisatie 2018) dat als doel heeft het beschermen van voorheen wettelijk beschermde soorten, soorten die karakteristiek of belangrijk zijn voor de stad en soorten waar de gemeente op nationaal niveau verantwoordelijkheid voor heeft. De Utrechtse soortenlijst – vastgesteld door de gemeenteraad - voorziet in de bescherming van deze drie groepen soorten bij werkzaamheden in opdracht van de gemeente en via de Omgevingsvisie. Het beschermen van deze soorten en hun leefmilieus draagt bij aan het behoud van de biodiversiteit in Utrecht en past in de ambitie van gezond stedelijk leven.

Op de landgoederen komt een grote diversiteit aan soorten voor die zijn opgenomen op de Utrechtse Soortenlijst. Het gaat daarbij om voorheen beschermde soorten als grote keverorchis, bijenorchis, tongvaren, brede wespenorchis en wijngaardslak en bijzondere soorten waarvoor de gemeente zich extra inspant waaronder kattenstaartbij, slobkousbij, goudporieboleet en witte galgordijnzwam.

Wet natuurbescherming: soortenbescherming

De Wet natuurbescherming heeft als doel behoud en bescherming van biodiversiteit. De provincie is sinds 1 januari 2017 verantwoordelijk voor uitvoering van de Wet natuurbescherming. Deze wet is van toepassing in bossen en natuurgebieden, maar ook op alle andere plekken waar beschermde flora en fauna aanwezig is. Voor een aantal soorten geldt dat deze bij wet zijn beschermd door verbodsbepalingen. Op en rond de landgoederen komt een groot aantal wettelijk beschermde soorten voor. Voorbeelden zijn alle soorten vleermuizen, das, boommarter, steenmarter, kamsalamander, ringslang, kerkuil, ransuil en buizerd.

De Wet natuurbescherming ziet toe op de bescherming van deze soorten en hun leefgebied. Indien plannen leiden tot te grote negatieve effecten op beschermde soorten, zijn deze verboden. Soms kan met mitigerende of compenserende maatregelen een plan of activiteit toch doorgang vinden.

De gemeente Utrecht werkt met de gedragscode Bestendig beheer en Ruimtelijke Ontwikkeling van Stadswerk. De gedragscode is een bij wet genoemd instrument dat kan worden toegepast bij de uitvoering van werkzaamheden op locaties met beschermde soorten. Dit betekent dat in veel gevallen geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden, mits negatieve effecten op soorten zo veel mogelijk voorkomen worden.

Houtopstanden (Wet natuurbescherming)

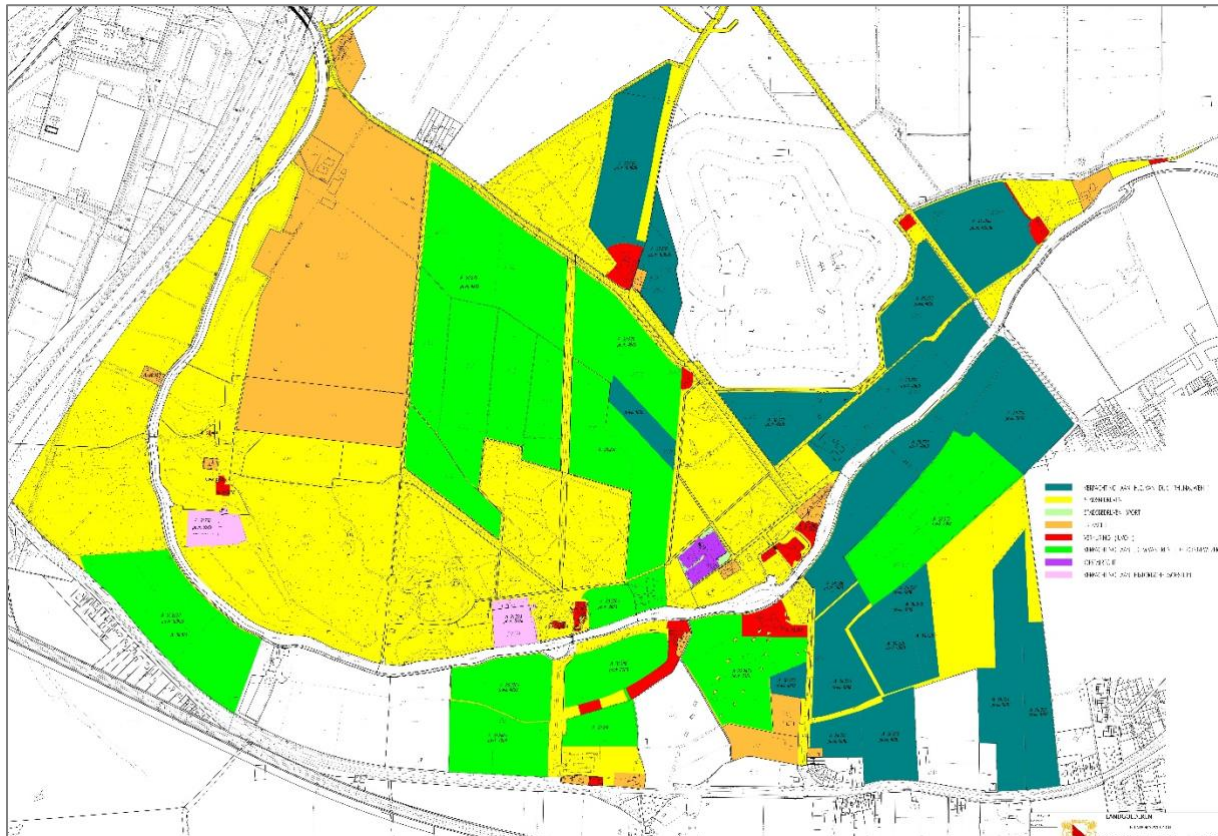
De bescherming van het houtareaal in Nederland werd tot de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming voor het belangrijkste deel geregeld in de Boswet (1963) en bijbehorende besluiten. Met de Wet natuurbescherming is een deel van de bevoegdheden op dit beleidsterrein overgegaan van het rijk naar de provincies. De Wnb Houtopstanden heeft tot doel het areaal bos en houtopstanden te beschermen. Bos mag daarom niet zomaar worden gekapt. Houtopstanden die onder de Wnb Houtopstanden vallen, mogen alleen worden gekapt onder bepaalde voorwaarden. Alle houtopstanden op het de landgoederen vallen binnen het toepassingsgebied van deze wet.

Toegang tot gegevens en onderzoek

Binnen de gemeente Utrecht is altijd een van de ecologen betrokken bij de landgoederen. Informatie over de natuurwaarden en toegang tot gegevens kan het best via deze ecoloog. De gemeente Utrecht heeft geen vast onderzoeksprogramma naar de natuurwaarden op de landgoederen. Wel moet eens in de vijf jaar in het kader van de Wet natuurbescherming onderzoek gedaan worden naar bijvoorbeeld vleermuisverblijven in bomen. Dit om bomen te sparen waarin bijzondere natuurwaarden aangetroffen zijn. De natuurwaarden op de landgoederen zijn en worden veel onderzocht door andere organisaties en personen dan de gemeente Utrecht. Veel van deze gegevens zijn terug te vinden in de [Nationale Databank Flora en Fauna](#) (NDFF). Naar verschillende soorten natuurwaarden – orchideeën, paddenstoelen, vleermuizen, vogels, libellen etc., vindt regelmatig onderzoek plaats. Dit is doorgaans op eigen initiatief van de onderzoekers. Die onderzoekers zijn (betaalde) onderzoekers in opdracht van Rijk of Provincie, maar ook vrijwilligers van bijvoorbeeld de KNNV - voor de bloemrijke hooilanden en het voorkomen van orchideeën - maar ook vrijwilligers van vleermuis, zoogdieren, vogel, insecten en paddenstoelen werkgroepen. Doorgaans vragen deze onderzoekers toestemming aan de gemeente om hun onderzoek te mogen doen. Vanuit de gemeente Utrecht wordt die altijd gegeven. De gemeente vraagt de onderzoekers de gegevens op te (laten) nemen in de NDFF zodat ook wij ze kunnen raadplegen.

Hoofdstuk 2 – Eigendom en beheer

De eerder vermelde (grond)eigendomskaart is hieronder in verkleinde vorm weergegeven. Op de kaart is te zien welke grond in eigendom is van de gemeente Utrecht en wat niet. Daarnaast bezit de gemeente Utrecht veel gebouwen op de landgoederen. De afdeling die gaat over het eigendom van zowel grond als gebouwen is Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU).

Het totaal eigendom van de gemeente Utrecht op de landgoederen is **xxx** ha. De op de eigendomskaart niet ingekleurde percelen aan de *noordzijde* zijn eigendom van de Universiteit van Utrecht. *Fort bij Rijnauwen* is eigendom van Staatsbosbeheer. De vier niet ingekleurde percelen aan de zuidzijde zijn particulier eigendom. Het middelste trapeziumvormige perceel aan de zuidzijde is 'het Bunkerperceel' dat in eigendom is van het Rijksvastgoedbedrijf. Het Rijksvastgoedbedrijf wil dit verkopen. Dit kan niet onderhands maar moet via een openbare aanbesteding. Het is ingericht voor noodzakelijke natuurcompensatie voor de verbreding van de A12 en A27. De gemeente Utrecht is contact met het RVB over aankoop van dit perceel. Het perceel wordt nu onder toezicht van de gemeente Utrecht gemaaid door een boer. Hiervoor is een beheerovereenkomst opgesteld. De Kromme Rijn behoort niet tot de eigendommen van de gemeente Utrecht. Eigenaar en beheerder is Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Het eigendom van de oevers (vanaf de waterlijn) en de bermen van het Jaagpad is versnipperd en verdeeld tussen HDSR, de gemeente Utrecht en de gemeente Bunnik.

Terreinen beheerd door Stadsbedrijven (geel)

De bosgebieden, de tuinen bij de landhuizen, de recreatieweides, een aantal bloemrijke graslanden en het merendeel van de wegen, paden en watergangen is in beheer bij de afdeling Stadsbedrijven

van de gemeente Utrecht. Dit omvat ongeveer .. hectare of .. % van de landgoederen. De dagelijkse aansturing van het beheer vindt plaats door de bosbaas vanuit de beheerpost op de landgoederen.

Gronden verpacht aan boeren (donkergroen en lichtgroen)

De gronden verpacht aan de boeren (inclusief erven) beslaan een oppervlakte van 124 hectare (xx%). Op de landgoederen zijn twee boerenbedrijven actief: vanuit Hofstede Rhijnauwen en vanuit boerderij de Zonnewijzer. Hofstede Rhijnauwen heeft 61 hectare (xx%) pachtgrond, boerderij de Zonnewijzer 63 hectare (xx%). Meer informatie over de bedrijven zelf staat in de paragraaf pachtbedrijven in het hoofdstuk Bedrijven.

Gronden en gebouwen verpacht aan de moestuinen (roze)

De gronden door VGU verpacht aan de moestuinen hebben een oppervlakte van xx hectare (x%). De moestuinen zijn *Tuinderij De Volle Grond* bij Nieuw Amelisweerd en *Tuinderij Amelis'hof* bij Oud Amelisweerd. Allebei de tuinen worden beheerd door een stichting, de overkoepelende stichting voor beide tuinen is de Stichting Historische Moestuinen Landgoed Amelisweerd. De moestuinen onderhouden zelf hun terrein en het dagelijks onderhoud van de gebouwen (het gebruikersdeel). Het eigenaarsdeel van het onderhoud is de verantwoordelijkheid van VGU.

Gronden en gebouwen uitgegeven in erfpacht (oranje)

Een beperkt deel van het eigendom – zowel grond als gebouwen - is in erfpacht uitgegeven (xx hectare of xx%). Zaken rondom de erfpacht zijn belegd bij de afdeling Investeren en Exploiteren van Ruimte. De Erfpachter is verantwoordelijk voor het volledig beheer en onderhoud van deze terreinen en gebouwen.

De grootste in erfpacht uitgegeven oppervlakte bestaat uit de gebouwen en gronden van de voormalige boerderij de Boeije ten noorden van Nieuw Amelisweerd. De gronden worden nu gebruikt door de proefboerderij De Tol van de vakgroep Diergeneeskunde van de Universiteit van Utrecht.

Een ander belangrijk object in deze categorie is Theehuis Rhijnauwen. Overige gebouwen die in erfpacht zijn uitgegeven zijn landhuis Nieuw Amelisweerd en het groepsgebouw van de Stayokay. Verder zijn diverse particuliere woningen in erfpacht uitgegeven zoals aan de Provinciale weg, de Rhijnauwenselaan, de Vossegatsedijk en de Rijnsoever.

Terreinen en gebouwen in verhuur (rood)

Op de landgoederen wordt een aantal gebouwen met de bijbehorende grond verhuurd aan bedrijven en particulieren. De verhuur gaat via de Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU) van de gemeente Utrecht. VGU is verantwoordelijk voor de contracten en het eigenaarsdeel van het beheer en onderhoud van de gebouwen. Aan bedrijven is verhuurd:

- Koetshuis Nieuw Amelisweerd (momenteel anti-kraak in gebruik gegevens),
- Landhuis Oud Amelisweerd (Stadsherstel Utrecht) (het college van de gemeente Utrecht heeft besloten het landhuis voor 10 jaar in erfpacht uit te geven: ingangsdatum 12 augustus 2021)
- Koetshuis Oud Amelisweerd (De Veldkeuken – restaurant en informatieruimte; noordzijde verhuurd aan particulier)
- Koetshuis en landhuis Rhijnauwen (Stayokay)
- 't Goed ten Rijn/witte boerderij (De Veldkeuken – bakkerij)

De overige verhuurde panden betreffen o.a. particuliere woonhuizen aan de Koningsweg (het Vinkenbuurtje), de Provincialeweg, de Vossegatsedijk, de Zandlaan en de Rijnsoever. VGU maakt een vastgoedvisie zodat wanneer panden vrijkomen duidelijk is of de gemeente ze wil behouden en met wat voor functie of dat het vrijkomende pand afgestoten wordt.

Kavel met opstalrecht (tennisvereniging)

Op landgoed Rhijnauwen ligt een tennisclub: ULTV Rhijnauwen. De tennisclub huurt de grond van de afdeling Sport. Op de grond is een opstalrecht gevestigd. De gemeente Utrecht is niet verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van terrein en gebouwen.

Hoofdstuk 3 - Organisatie (intern)

Bij de gemeente Utrecht

Op de landgoederen zijn vanuit de gemeente Utrecht actief: Stadsbedrijven, Vastgoedorganisatie Utrecht (VGU), Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en Openbare Orde en Veiligheid. Daarnaast speelt Ruimte een rol bij het opstellen van visies, plannen en ontwerpen en het Ingenieursbureau bij de uitwerking daarvan. De afdeling Cultuur speelt een rol bij vragen over de cultuurhistorische aspecten van de landgoederen en de gebouwen daarop en invulling van de culturele functie van bijvoorbeeld landhuis Oud Amelisweerd.

De rol van Stadsbedrijven (SB)

Voor het onderhoud van bossen en lanen, recreatieweides, bloemrijke hooilanden, wegen en paden en het parkeerregistratiesysteem zijn verschillende onderdelen van Stadsbedrijven verantwoordelijk.

- Het dagelijks beheer

Het dagelijkse beheer van groen, waterlopen, wegen en paden en straatmeubilair gebeurt vanaf de beheerpost - Rhijnauwenselaan 7a BUNNIK - waar een opzichter (de 'bosbaas') en medewerkers van de gemeente Utrecht hun standplaats hebben. De teamleider bos en bomen is de leidinggevende voor de beheerwerkzaamheden op de landgoederen. Hij doet dit in overleg met de groenbeheerder van de gemeente Utrecht en de bosbaas van de landgoederen. De groenbeheerder en de teamleider bos en bomen hebben hun standplaats bij Stadsbedrijven op de Tractieweg. De bosbaas heeft zijn standplaats op de beheerpost op de landgoederen. Leidend voor het beheer is het Beheerplan openbare ruimte landgoederen (2012-2027). Het beheerplan wordt geschreven door de beheerder. Elke 5 tot 10 jaar vindt een actualisatie plaats. De laatste actualisatie is van 2019. Het beheer wordt elke vier jaar door Stadsbedrijven opnieuw openbaar aan een groenaannemer aanbesteed. Jaarlijks worden op basis van het beheerplan en de aanbesteding werkplannen gemaakt door de uitvoerder op de beheerpost, de teamleider bos en bomen en de groenbeheerder.

- De boominspecteurs

Op de landgoederen is een belangrijke rol weggelegd voor de boominspecteurs van Stadsbedrijven. Zij controleren bomen op veiligheid via een Visual Tree Assessment (VTA). Daarmee wordt ingeschat of bomen een gevaar op kunnen leveren voor recreanten of gebouwen. Alleen bomen binnen 'valafstand' van paden of gebouwen worden gecontroleerd. Elke boom wordt periodiek beoordeeld. Bij de controle wordt overlegd met de ecooloog of er bomen bij zitten met bijzondere natuurwaarden (kraamkolonie voor vleermuizen, spechtengaten etc.). Deze bomen worden zodanig 'onttakeld' dat ze geen gevaar meer vormen maar hun natuurwaarden behouden. Kap van de gevaarlijke bomen vindt jaarlijks zo mogelijk vóór het broedseizoen (ca 15 maart) plaats. Voor de kap vindt nog de verplichte wettelijke Flora en Faunatoets plaats. Vervanging van de gekapte bomen vindt plaats door natuurlijke verjonging en inboet (aanplant).

- Onderhoud wegen en waterlopen

Het dagelijks beheer gaat via de teamleider bos en bomen en de bosbaas. Groot onderhoud (zoals eens per ca 8 jaar baggeren) of bijzondere zaken gaan in overleg met de vakspecialisten oppervlaktewater of wegen bij SB.

- Onderhoud poelen
- Aanvullen door Floris/Martijn

- Parkeerregistratiesysteem

De parkeerplaatsen hebben een registratiesysteem met druklussen onder het asfalt bij de inritten van de drie parkeerterreinen. De parkeerterreinen zijn: P1 Theehuis Rhijnauwen (125 plekken), P2 Stay Okay (65 plekken) en P3 Oud Amelisweerd (140 plekken). Op de aanrijdroutes naar de parkeerplaatsen staan matrixborden waarop vermeld wordt hoe druk het is op de parkeerplaatsen en hoeveel plek er nog is. (Deze informatie wordt overigens door bezoekers massaal genegeerd). Bij parkeerplaats Oud Amelisweerd is ook een afsluiting aanwezig die bij zonsondergang de ingang automatisch blokkeert en bij zonsondergang weer wegzakt in de weg. Storingen, beheer en de data gaan via de afdeling VRI (Verkeersregelingsinstallaties).

- Huisstijl

Een van de projecten uit de Toekomstvisie was het ontwikkelen van een uniforme huisstijl voor straatmeubilair, bebording en bewegwijzering die past bij de monumentale sfeer van de landgoederen. De huisstijl is inmiddels overal op de landgoederen doorgevoerd. De huisstijl is te vinden in het document 'bewegwijzering landgoederen'.

- Schade melding en afhandeling

Wanneer externe partijen – bijvoorbeeld de vuilnisophaaldienst of loonwerkers van de pachters – schade veroorzaken op de landgoederen dan is de klachtcoördinator van Stadsbedrijven van de gemeente Utrecht beschikbaar en verantwoordelijk voor de afhandeling.

- Dagbesteding voor zorgcliënten

Vanuit de beheerpost werken ook cliënten van zorginstelling Reinaerde onder begeleiding van een eigen voorman. Reinaerde doet werk aanvullend op het werk van de aannemer zoals extra legen van prullenbakken, zwerfvuil en bladruimen .

De rol van Vastgoedorganisatie Utrecht

Vastgoedorganisatie Utrecht treedt op als eigenaar van de gronden en het vastgoed . VGU is verantwoordelijk voor de exploitatie.

Voor leegkomende gebouwen geldt wat daarover in de vastgoedvisie van VGU opgeschreven is. Bij VGU is een assetmanager actief die aanspreekpunt is voor de pachters en huurders. Het onderhoud van de verpachte en verhuurde gronden en gebouwen (het eigenaarsdeel) is ook de verantwoordelijkheid van VGU. Pachters en huurders dienen alle zaken de gebouwen betreffende op te nemen met VGU.

Terreinen en gebouwen welke in erfpacht zijn uitgegeven zijn hierop een uitzondering. De afdeling I&E van Ruimte beheert deze erfpachtcontracten.

De rol van Erfgoed

De afdeling erfgoed van de gemeente Utrecht adviseert over alle aanpassingen op het landgoed, zoals de aanpassingen aan gebouwen, de herinrichting van tuin Rhijnauwen of een overkapping van de tennisbanen. Het bevoegd gezag – de vergunningverlening - ligt bij gemeente Bunnik.

De rol van Vergunningen, Toezicht en Handhaving

- Vergunningen

Omdat de landgoederen voor het merendeel in de gemeente Bunnik liggen is de gemeente Bunnik verantwoordelijk voor de uitgifte van vergunningen zoals omgevingsvergunningen en vergunningen voor activiteiten. Inwoners van de landgoederen die vastgoed huren van de gemeente Utrecht en die dat willen verbouwen hebben met twee gemeenten te maken. De gemeente Utrecht als eigenaar en

de gemeente Bunnik als vergunningverlener. Omdat het meeste vastgoed op het landgoed monumentale waarde heeft is ook vaak de regionale [welstandscommissie](#) erbij betrokken evenals de vakspecialisten cultuurhistorie van de afdeling Erfgoed van de gemeente Utrecht.

De vergunningaanvraag zelf moet ingediend worden via het [Omgevingsloket Online](#) en wordt dan opgepakt door gemeente Bunnik (bevoegd gezag), in afstemming met gemeente Utrecht (als eigenaar).

Voor activiteiten op de landgoederen moet een organisator contact opnemen met de gemeente Bunnik. Die stemt de aanvraag via de coördinator landgoederen af met de gemeente Utrecht. Voor grootschalige evenementen en activiteiten na zonsondergang wordt geen toestemming gegeven. Staatsbosbeheer beslist eigenstandig over evenementen op Fort Rhijnauwen. Voor gebruik van faciliteiten van de gemeente Utrecht daarbij (zoals de parkeerplaats(en)) moet Staatsbosbeheer overleggen met Utrecht.

- Toezicht en handhaving

Omdat de landgoederen voor het grootste deel in de gemeente Bunnik liggen zou normaal gesproken de gemeente Bunnik formeel verantwoordelijk zijn voor toezicht en handhaving in de openbare ruimte. De gemeente Bunnik en de gemeente Utrecht hebben echter afgesproken dat Utrecht dit zelf doet. Dat is vergelijkbaar met zoals Staatsbosbeheer, het Utrechts Landschap en Natuurmonumenten het georganiseerd hebben. Deze organisaties doen ook zelf toezicht en handhaving. Op Fort Rijnauwen heeft Staatsbosbeheer een eigen boswachter.

Voor toezicht en handhaving heeft Utrecht twee boswachters aangesteld. In de weekenden, vakanties en mooie zomerdagen en -avonden is soms extra ondersteuning nodig. Dit vanwege de drukte op de recreatieweiden en om de weiden 's avonds voor zonsondergang 'leeg' te krijgen. De boswachters kunnen daarbij – in overleg en op afroep – ondersteuning krijgen van handhavers (Boa's) uit de stad.

De boswachters en Boa's zijn onderdeel van de afdeling Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (THOR). Voor de dagelijkse gang van zaken hebben de boswachters een directe lijn met de wijkagent. Bij calamiteiten is er een directe lijn met de politie. De politie Utrecht en Bunnik patrouilleert met regelmaat over de landgoederen.

- Veiligheidsoverleg

Op initiatief van de gemeente in Bunnik is er een aantal malen per jaar veiligheidsoverleg over de landgoederen. Daar wordt gekeken of er acties noodzakelijk zijn om auto-inbraken terug te dringen of overlast op de speelweiden tegen te gaan. De gemeente Bunnik nodigt daar betrokkenen voor uit bij de gemeente Bunnik, de gemeente Utrecht (zoals de boswachters, de adviseur openbare orde en veiligheid van Oost en de coördinator landgoederen) en de horecaondernemers op en bij de landgoederen.

- Wildbeheer

De gemeente Utrecht is ook verantwoordelijk voor het wildbeheer op de landgoederen. Wildbeheer betekent dat er bij tijd en wijle afschot plaatsvindt. De gemeente Utrecht is hier zeer terughoudend mee. Afschot gebeurt alleen als het niet anders kan. Dan gaat het bijvoorbeeld om zieke of gewonde dieren. Of als er dermate veel dieren van een bepaalde soort zijn dat dit sterk ten koste gaat van andere soorten. (Er kunnen bijvoorbeeld te veel vossen zijn).

De rol van Openbare orde en veiligheid

De afdeling Openbare orde en veiligheid speelt ook een rol op de landgoederen. Dat is met name het geval bij demonstraties tegen de verbreding van de A27 en – tijdens de coronapandemie - bij noodverordeningen.

- Demonstraties

Op de landgoederen zijn de afgelopen jaren regelmatig demonstraties tegen de plannen voor de verbreding van de A27. Deze demonstraties zijn een zaak van openbare orde en veiligheid en vallen

direct onder de burgemeester(s). De demonstraties vinden doorgaans op het grondgebied van beide gemeenten plaats. Afstemming en overleg tussen de betrokken ambtenaren is noodzakelijk. Organisaties die willen demonstreren moeten bij beide gemeenten een vergunning aanvragen.

- Noodverordeningen

Tijdens de coronapandemie waren er noodverordeningen van kracht zoals bijvoorbeeld op het Jaagpad langs de Kromme Rijn. De noodverordening is ook een zaak van openbare orde en veiligheid. Noodverordeningen vallen onder de jurisdictie van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU).

De burgemeester van Utrecht is voorzitter van deze veiligheidsregio. Besluiten en uitvoering hiervan worden centraal aangestuurd vanuit de stad. Daarbij wordt overleg gevoerd met de betrokkenen op de landgoederen: de teamleider bos en bomen en de bosbaas bij Stadsbedrijven en de coördinator landgoederen.

De rol van de Ontwikkelorganisatie Ruimte

De afdeling Ruimte wordt bij de landgoederen betrokken wanneer er ruimtelijke visies of plannen gemaakt moeten worden. Ruimte heeft de Toekomstvisie Landgoederen opgesteld. Deze visie is leidend voor de lange termijn ontwikkeling van de landgoederen en het document waaraan andere ontwikkelingen getoetst moeten worden. Op basis van de Toekomstvisie zijn detailontwerpen gemaakt voor de tuinen van de landhuizen Oud Amelisweerd en Rhijnauwen en het Engelse Werk. Vanuit deze toekomstvisie is er geld beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van specifieke plannen en het onderhoud aan de openbare ruimte. Deze plannen zijn grotendeels uitgevoerd. Vanuit het Groenteam van Ruimte is een van de ecologen verantwoordelijk voor de natuurwaarden op de landgoederen en de borging daarvan in beleid, beheer en monitoring.

Hoofdstuk 4 - Organisatie (extern)

Gemeente Bunnik

Zoals eerder aangegeven is de gemeente Bunnik het 'bevoegd gezag' op de landgoederen. Op initiatief van de gemeente Bunnik vindt met enige regelmaat het 'veiligheidsoverleg' plaats waar auto-inbraken en overlast besproken worden en hoe daar gezamenlijk in opgetreden kan worden. Daarnaast vindt overleg plaats naar behoefte. Ambtenaren zoeken elkaar op wanneer er bij een van beide gemeenten kwesties spelen. De coördinator landgoederen fungeert hierbij vaak als contactpersoon of doorverwijzer.

Aanvragen voor evenementenvergunningen voor activiteiten op de landgoederen moeten bij de gemeente Bunnik worden ingediend. De afdeling Dienstverlening van de gemeente Bunnik stemt dit af met de gemeente Utrecht via de coördinator landgoederen. De coördinator landgoederen houdt een activiteitenlijst bij en deelt die regelmatig met de boswachters, de beheerpost, de horecaondernemers en de buurtschap Amelisweerd.

De gemeente Bunnik is ook verantwoordelijk voor de verkeerssituatie op de landgoederen. Voor bijvoorbeeld het plaatsen van verkeersborden of het benoemen van wegen en paden tot (uitsluitend) fietspad of voetpad is een verkeersbesluit nodig van de gemeente Bunnik.

Staatsbosbeheer

Fort Rijnauwen is 32 hectare groot en eigendom van Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer is de andere grote terreineigenaar op de landgoederen. Het terrein is alleen op afspraak voor rondleidingen toegankelijk. Door de beperkte toegankelijkheid en het consequente beheer zijn de natuurwaarden op het fort zeer hoog. Het fort is een rustgebied voor vele diersoorten. Staatsbosbeheer is vanwege de hoge natuurwaarden ook terughoudend met het organiseren van activiteiten op het fort. Staatsbosbeheer wil voor het verwerven van inkomsten voor onderhoud van het fort in de zomer bedrijven de gelegenheid geven activiteiten te organiseren op het fort. Staatsbosbeheer heeft de organisatie daarvan uitbesteed aan restaurant Vroeg. Overleg tussen Staatsbosbeheer en de gemeente Utrecht (en de gemeente Bunnik) vindt naar behoefte plaats. Bij Staatsbosbeheer zijn de contactpersonen voor Fort Rijnauwen de boswachter en de programmamanager monumenten.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)

[HDSR](#) is verantwoordelijk voor waterbeheer. Op de landgoederen betreft dat de Kromme Rijn en de (primaire) watergangen op de landgoederen. Op de landgoederen is dat alleen de watergang die bekend staat als 'de tankgracht'. Deze watergang ligt in percelen die gepacht worden door de pachter van hofstede Rijnauwen. De oppervlaktewaterbeheerder van de gemeente Utrecht heeft periodiek overleg met HDSR. Dit overleg gaat over alle oppervlaktewater gerelateerde zaken binnen het grondgebied van de gemeente Utrecht. Waterzaken wat betreft de landgoederen kunnen opgenomen worden met de oppervlaktewaterbeheerder van de gemeente Utrecht en met de gebiedsmanager van HDSR.

De landgoederen liggen bijna helemaal op hetzelfde peil als de Kromme Rijn. De uitzonderingen zijn de watergangen langs en ten oosten van het Rhijnauwsepad. Deze liggen in een ander peilgebied dat een hoger peil heeft dan de Kromme Rijn.

HDSR is verantwoordelijk voor het beheer van de Kromme Rijn tot aan de oever (de waterlijn). In het geval van natuurvriendelijke oevers kunnen er ook afspraken zijn dat HDSR het droge talud onderhoudt. In het voorkomende geval is dat opgenomen in de Legger Oppervlaktewateren, te raadplegen via de website van HDSR. Het eigendom van de oevers is versnipperd over HDSR en de gemeenten Utrecht en Bunnik. De gemeente Utrecht voert het maaibeheer aan weerszijden van het Jaagpad uit. HDSR doet 'de schouw' op de landgoederen. De schouw dient ervoor om te bekijken of

de onderhoudsplichtige in voldoende mate onderhoud heeft gepleegd aan de niet-primaire watergangen, zodat deze watergangen nog voldoen aan de vereisten om water af te kunnen voeren. (De primaire watergangen worden door het waterschap zelf onderhouden). Het gaat er daarbij om dat de sloten niet te veel dichtgroeien of te ondiep worden. Voordat hier sprake van is, moeten de oevers gemaaid worden of de sloten al uitgebaggerd zijn. Een opschouwing betreft dus een constatering van een overtreding (het onderhoud is niet of niet voldoende uitgevoerd) en geen signaal waarop gewacht kan worden alvorens onderhoud uitgevoerd wordt.

De gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor het maaien en baggeren van niet-primaire watergangen. HDSR is verantwoordelijk voor de controle daarop.

HDSR is ook verantwoordelijk voor het handhaven op de Kromme Rijn. Het gaat dan om het controleren of gemotoriseerde vaartuigen een vaarvergunning hebben en zich aan de maximale vaarsnelheid houden

Voor aanpassingen aan het watersysteem is waterschapswetgeving van toepassing, de zogeheten Keur. Afhankelijk van de aanpassing kan er sprake zijn van een vergunning of meldingsplicht, waarbij aan voorwaarden moet worden voldaan. In alle gevallen is de zogeheten zorgplicht van toepassing. Meer informatie is te vinden op de website van HDSR.

Provincie Utrecht

De provincie Utrecht is aan de landgoederen verbonden vanwege de bijzondere recreatieve, (cultuur)historische, culturele, ecologische en landschappelijke kwaliteiten. Er bestaat een samenhang met het provinciaal recreatiebeleid, cultuur- en erfgoedbeleid, het realiseren van het Natuur Netwerk Nederland en het verduurzamen van de landbouw.

Universiteit van Utrecht (UvU)

De noordelijke buur van de landgoederen en ook een 'grootgrondeigenaar' is de Universiteit Utrecht. Het vastgoedbedrijf van de UU heeft de landbouwgrond en (voormalige) agrarische gebouwen van de boerderij de Boeije op landgoed Nieuw Amelisweerd in erfpacht. De landbouwgrond is in gebruik bij de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit.

Contacten over het onderhoud van bomen en lanen en het beheer van slootkanten gaan via de coördinator buitenruimte van het Facilitair Service Centrum Universiteit Utrecht.

Contacten over de erfpacht en de toekomst van de gebouwen gaan via de afdeling Vastgoed en Campus van de UU.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

Een deel van de landgoederen – het voorterrein van landhuis Rijnauwen/de Stay Okay - is een archeologisch rijksmonument. Dit betekent dat in dat gebied geen graafwerkzaamheden mogen plaatsvinden zonder vergunning van de RCE. De RCE is hiervoor bevoegd gezag. Vroegtijdig overleg met de RCE is nodig. De *aanvraag* voor de vergunning loopt overigens wel via gemeente Bunnik.

Rijkswaterstaat

De contacten met RWS vallen in tweeën uiteen: dagelijkse beheer en de verbreding.

RWS is eigenaar van een strook grond van 50 meter aan weerszijden van de bak. Beide stukken bos worden beheerd door RWS. Het belangrijkste beheercriterium hier is veiligheid. Het beheer is erop gericht te voorkomen dat bomen of takken bij storm of hevige sneeuwval op de snelweg terecht komen. Het beheer wordt periodiek uitbesteed aan een aannemer. Contacten hierover lopen via een van de omgevingsmanagers van het District Midden Nederland van RWS en de omgevingsmanager van de betrokken aannemer. De contacten over de verbreding lopen via de projectorganisatie Verbreding A27. Aanspreekpunt daar is de omgevingsmanager.

Hoofdstuk 5 – Gebruikers (bedrijven, bewoners en bezoekers)

Pachtboerderijen

Op de landgoederen bezit de gemeente Utrecht de grond waarop twee pachters hun boerenbedrijf uitoefenen: Hofstede Rijnauwen en boerderij De Zonnewijzer. Beide boerenbedrijven doen aan beperkte huisverkoop. Alle zaken over de pacht van grond en gebouwen en het onderhoud van de gebouwen gaan via VGU. Voor de verpachting van gronden en gebouwen zijn diverse contracten afgesloten. Dit betreffen reguliere (langlopend) of geliberaliseerde contracten (beperkte looptijd). Elke boer heeft meerdere pachtcontracten. De percelen van de voormalige boerderij de Boeije zijn in erfpacht bij de vakgroep Diergeneeskunde van de UvU en onderdeel van proefboerderij De Tol. Meer informatie over de landbouw op de landgoederen en de beide pachtboerderijen is te vinden onder het project MGP 181 Natuurinzet landgoederen.

Pachtwet

In 2026/2027 komt er een nieuwe pachtwet. Deze geeft bij nieuw af te sluiten pachtcontracten de verpachter de mogelijkheid meer te sturen op voorwaarden. Dat kunnen voorwaarden zijn waarmee bijvoorbeeld duurzame landbouw meer bevorderd wordt.

Natuurinclusieve landbouw

De gemeente Utrecht streeft naar natuurinclusieve kringlooplandbouw op de gronden die zij verpacht heeft (amendement [A2019/117](#), 17 november 2019). In het Collegeakkoord uit de zomer van 2022 staat: 'Met de boeren in Amelisweerd nadere afspraken maken over een meer natuurinclusieve manier van werken met respect voor hun bedrijfseconomische toekomst'. Deze standpunten zijn bekend bij de beide pachters op de landgoederen. De wens is om op de landgoederen in elk geval geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Deze bepalingen worden opgenomen wanneer (liberale) pachtcontracten opnieuw worden afgesloten. In 2026 lopen op beide boerderijen liberale pachtcontracten af. In de nieuwe contracten zal sterker ingezet worden op natuurinclusieve landbouw.

Beheerovereenkomsten

De gemeente Utrecht heeft beide pachters in de periode 2018 – 2023 beheervergoedingen van €10.000 per jaar per pachter gegeven voor natuur en landschapsdiensten. Die diensten waren: verlengde weidegang, vergoeden van ganzenschade en het uitrijden van ruige stalmest.

Daarnaast hebben beide boeren beheerovereenkomsten afgesloten met Boeren Natuur (Agrarisch Natuur Collectief Utrecht Oost).

Voor de periode 2024 – 2029 zijn nieuwe afspraken gemaakt. Verlengde weidegang werd niet meer vergoed door de gemeente omdat dit in een landelijke regeling (de Eco-regeling) valt. Voor de faunaschade is door Wiberg Taxaties een taxatie van ganzenschade op beide bedrijven uitgevoerd en een taxatie van reeënschade in de boomgaarden van Hofstede Rijnauwen. Op basis van de getaxeerde schade zijn nieuwe contracten met beide pachters gemaakt voor vergoeding van ganzenschade en het gebruik van ruige stalmest. Bij De Zonnewijzer worden daarnaast een extra vergoeding gegeven bovenop de maatregelen vergoed door BoerenNatuur. Bij Hofstede Rijnauwen is een aparte regeling voor de vergoeding van de reeënschade. De toetsing op uitvoering vindt plaats in overleg met de coördinator landgoederen. Wat betreft de overeenkomsten met BoerenNatuur vindt de toetsing op uitvoering plaats door BoerenNatuur.

Hofstede Rhijnauwen

De huidige pachter op hofstede Rhijnauwen is de 7^e generatie die boert op het landgoed. Er is een 8^e generatie waarvan niet bekend is of die het bedrijf over wil nemen. Het bedrijf is een gemengd bedrijf met melkvee en fruitproductie (appels en peren). Er vindt huisverkoop via een stalletje op het erf plaats.

Boerderij de Zonnewijzer

De huidige pachter op boerderij de Zonnewijzer is de 3^e generatie op het landgoed. Er is een 4^e generatie die mogelijk wil opvolgen. Op korte termijn is dat niet aan de orde. De pachter heeft een melkveebedrijf en doet daarnaast nog aan boerderijeducatie met basisscholen en heeft verschillende zorgcliënten. Daarnaast is er huisverkoop via een melktap in een keet waar ook andere boerderijproducten te koop zijn.

Horecaondernemers

Op de landgoederen zijn drie horecaondernemers actief: de Veldkeuken, de Stay Okay en Theehuis Rhijnauwen. Tussen de drie bedrijven en de gemeente Utrecht is regelmatig overleg. Namens de gemeente Utrecht is de coördinator landgoederen de gesprekspartner. Bij vragen over het dagelijkse beheer van de landgoederen nemen de horecabedrijven contact op met de bosbaas op de beheerpost. Onderhoud van de gebouwen van de Veldkeuken en de Stay Okay zit bij VGU.

De Veldkeuken

Dit [bedrijf](#) is gevestigd in twee gebouwen die eigendom zijn van de gemeente Utrecht: het koetshuis van Oud Amelisweerd (restaurant) en het Goed ten Rijn of de 'witte boerderij' (bakkerij). De Veldkeuken huurt beide gebouwen van VGU. De Veldkeuken werkt biologisch en lokaal. Vanuit deze filosofie wordt producten afgenomen van de beide moestuinen. Bij beide boerenbedrijven is de afname beperkt aangezien die (nog) niet biologisch zijn.

De Stay Okay Bunnik

De [Stay Okay](#) gebruikt het landhuis, het koetshuis en de duiventoren van landgoed Rhijnauwen. Deze gebouwen zijn eigendom van de gemeente Utrecht en worden gehuurd van VGU. De plannen worden opgesteld in overleg met VGU en de gemeente Bunnik. Het slaapgebouw (de barak) van de Stay Okay is eigendom van de Stay Okay en staat op grond die in erfpacht is uitgegeven. De gemeente Utrecht heeft geen bemoeienis met het beheer en onderhoud.

Theehuis Rhijnauwen

Het [theehuis](#) staat op grond die in erfpacht is uitgegeven. De gemeente Utrecht speelt geen rol in beheer en onderhoud van het gebouw. De gemeente is wel verantwoordelijk voor het beheer van de omgeving ervan zoals fiets- en autoparkeerplaatsen, afvalbakken en het groen inclusief de bomen.

Moestuinen

Tuinderij De Volle Grond werkt biologisch, tuinderij Amelis'hof biologisch-dynamisch. Beide moestuinen worden via de desbetreffende stichtingen verpacht aan ondernemers. Op de moestuinen zijn veel vrijwilligers actief en ze bieden plekken aan voor mensen uit zorginstellingen of voor re-integratie. Beide moestuinen doen aan groenteabonnementen en verkoop ter plekke. De gemeente heeft Amelis'hof ondersteund met de bouw van een kas en een oven om de hof meer mogelijkheden te bieden. De Volle Grond heeft zelf de historische muurkas opnieuw opgebouwd. De overkoepelende stichting treedt via VGU met de gemeente in overleg over zaken die pacht, gebouwen en terreinen betreffen. Meer informatie is te vinden op.

- [Stichting Historische Moestuinen](#)

- [Tuinderij De Volle Grond](#)
- [Tuinderij Amelis'hof](#)

Bloemisterij Bloemkracht8

[Bloemkracht8](#) is een bloemisterij in het bos van landgoed Amelisweerd. De bloemisterij is gevestigd in een gebouw aan het eind van de oprijlaan naar Nieuwe Amelisweerd. Het gebouw wordt gehuurd van VGU. De bloemisterij plukt de bloemen 's ochtends in de tuinderijen van het landgoed. De bloemisterij werkt in de zomer en herfst uitsluitend met bloemen van het landgoed en uit de streek.

Stadsherstel Utrecht

Het landhuis Oud Amelisweerd is van binnen en buiten nog in hoge mate authentiek en kent bijzonder Chinees behang. Het pand is een Rijksmonument en ook het behang heeft een monumentale status. In de praktijk betekent dit dat de gebruiksmogelijkheden beperkt zijn. VGU heeft in een pandvisie beschreven wat de mogelijkheden zijn en hoe de gemeente Utrecht tegen gebruik aankijkt. Het college heeft besloten het landhuis voor 10 jaar in erfpacht uit te geven aan [Stadsherstel Utrecht](#). De overdracht van het pand heeft plaats gevonden op 12 augustus 2021. Deze stichting heeft een locatiemanager/directeur aangesteld die zorg draagt voor de programmering in het landhuis en de aansturing van de vrijwilligers. De locatiemanager is de contactpersoon voor de gemeente.

Overige gebruikers

Op de landgoederen zijn nog overige vaste huurders en gebruikers zoals de tennisvereniging ULTV en het centrum voor kleuternatuureducatie het Vogelnest.

Tennisvereniging Rhijnauwen

De [Utrechtse Lawn Tennis Vereniging](#) (ULTV) Rhijnauwen ligt midden in de bossen van het landgoed Rhijnauwen. Het terrein wordt gehuurd van de afdeling Sport van de gemeente Utrecht. De vereniging heeft ongeveer 1100 leden, onder wie veel jeugdleden en dagleden. (De vereniging zou graag in herfst en winter een opblaashal willen plaatsen om het seizoen te verlengen. Een dergelijke opblaashal zou hetzelfde formaat hebben als een van de koeienstallen op de boerenbedrijven. Beide gemeenten en Mooi Sticht – de regionale welstandscommissie - vinden dit ongewenst vanuit landschappelijk en ecologisch oogpunt (lichtvervuiling)). Het plan voor de opblaashal is afgekeurd.

Het Vogelnest

Kleuternatuureducatieproject [het Vogelnest](#) is gelegen aan de Rhijnauwenselaan 9a (in Bunnik). Sinds de jaren '50 komen jaarlijks duizenden kleuters (groep 1 en 2) in de vorm van schoolreisjes naar deze plek. Het Vogelnest bestaat uit een speelveld met losse en vaste speelobjecten en een binnenruimte met kleuterzaal en vertelzolder. Het gebouw en terrein wordt vanwege het maatschappelijke belang en de beperkte inkomsten van het Vogelnest voor een symbolisch bedrag van de gemeente Utrecht gehuurd. Het Vogelnest ontvangt geen subsidie voor haar activiteiten. Het Vogelnest is zelf verantwoordelijk voor het gebouw. Stadsbedrijven ondersteunt bij het terreinonderhoud. Met hulp en giften van particulieren, scholen, fondsen en de gemeente Utrecht is het onderkomen begin 2021 gerenoveerd.

Natuureducatie

De gemeente Utrecht voert zelf geen natuureducatie (meer) uit. Die taak is door de gemeente Utrecht belegd bij Stichting Utrecht Natuurlijk. Die voeren die taak uit van een aantal locaties (de 'Steedes') binnen de gemeente Utrecht. De landgoederen zijn daar geen onderdeel van.

Bewoners

Buurtschap Amelisweerd

Ten tijde van het opstellen van de Toekomstvisie is de Buurtschap Amelisweerd opgericht. De Buurtschap verenigt verschillende bewoners en bedrijven op de landgoederen. De buurtschap is een stichting met een bestuur dat als aanspreekpunt dient. De buurtschap spreekt niet voor iedereen maar is wel een belangrijk aanspreekpunt voor ontwikkelingen op de landgoederen.

Landhuis Nieuw Amelisweerd

Dit landhuis wordt particulier bewoond door een bewonersgroep. Contacten tussen de bewoners en de gemeente Utrecht gaan via het bestuur van de bewonersgroep en de coördinator landgoederen. Het landhuis is geen eigendom van de gemeente Utrecht. Voorheen was het eigendom van de woningbouwvereniging Mitros. Deze woningbouwvereniging heeft het landhuis verkocht aan een particuliere vastgoedontwikkelaar.

Bezoekers

De Vrienden van Amelisweerd

De landgoederen zijn zeer geliefd bij de inwoners van de gemeente Utrecht en de omliggende gemeenten. Groepen inwoners – zoals de Vrienden van Amelisweerd - zijn zeer betrokken bij de landgoederen en volgen de ontwikkelingen kritisch. De Vrienden hebben (on)regelmatig overleg met de gemeente Utrecht in de persoon van de coördinator landgoederen.

De Bomenwacht

Vanwege de voorgenomen verbreding van de A27 is door bewoners van Utrecht de Bomenwacht opgericht. De Bomenwacht maakt regelmatig wandelingen door het bos langs de snelweg om te kijken of Rijkswaterstaat niet zonder overleg met de uitvoering is begonnen. De gemeente Utrecht onderhoudt contact met de Bomenwacht over (werkzaamheden op) de landgoederen via de coördinator landgoederen.

Bijzondere verzoeken

Regelmatig komen er verzoeken binnen voor het plaatsen van herinneringsbankjes of bomen of het verstrooien van as van een dierbare op de landgoederen. De gemeente Utrecht werkt hieraan mee. Het contact loopt via de bosbaas op de beheerpost op de landgoederen. De beheerpost voert de verzoeken uit (plaatst de banken of plant de bomen). In alle gevallen tot nu toe gaat het over mensen die een bijzondere band met de landgoederen hadden. De aanvragers krijgen via Stadsbedrijven een factuur voor de geplaatste bank of boom. De gemeente Utrecht geeft geen ruchtbaarheid aan de genoemde mogelijkheden omdat de beschikbare banken en bomen beperkt zijn. Herinneringsbanken en bomen worden opgenomen in het beheerregistratiesysteem.

- Werkwijze herinneringsbanken

De gemeente Utrecht heeft standaard roestvrijstalen herinneringsplaatjes in de vorm van een blad. De aanvragers kunnen die ophalen op de beheerpost en zelf laten graveren. De banken op met landgoederen hebben standaard een uitsparing voor een plaatje. De gemeente Utrecht heeft de voorkeur dat aanvragers een al geplaatste bank uit kiezen. Er is maar beperkt ruimte voor nieuwe.

- Werkwijze herinneringsbomen

Aanvragers van een herinneringsboom kunnen kiezen uit de jaarlijkse inboetlijst die door Stadsbedrijven gemaakt wordt. De aanplant vindt door Stadsbedrijven in het najaar of voorjaar plaats. Aanvragers kunnen iets meegeven in het plantgat. Er worden geen herinneringsbordjes bij de bomen geplaatst. Contacten lopen via de bosbaas van Amelisweerd.

- *Werkwijze as verstrooiingen*

Voor as verstrooiingen is het Hoge Bos aangewezen. Mensen wordt verzocht om dit door de week en wat eerder op de dag te doen – dan zijn er minder mensen - en van het pad af het bos in te gaan en de as uit het zicht te verstrooien. Contacten lopen via de bosbaas van Amelisweerd.

Vragen van bewoners

Over de landgoederen komen via diverse kanalen vragen van bezoekers van de landgoederen binnen: het KCC (Klant Contact Centrum), het e-mailadres landgoederen@utrecht.nl, bij Stadsbedrijven bij SB BOR Meldingen maar ook via briefjes die ingeleverd worden op de beheerpost. De beantwoording van vragen gaat doorgaans via de coördinator landgoederen die in voorkomende gevallen de bosbaas andere collega's of de gemeente Bunnik daarbij betreft.

Hoofdstuk 6 – Ontwikkelingen en plannen

Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd

Voor het gebied Maarschalkerweerd is een [ontwikkelperspectief](#) gemaakt. Een belangrijk doel is om van dit gebied een ‘parklandschap’ te maken en meer als recreatiegebied te laten functioneren. Dit om ook de gebruiksdruk op Amelisweerd te verminderen. Het Ontwikkelperspectief wordt vanaf 2021 nader uitgewerkt. Wanneer er concrete ontwerpen zijn vindt participatie en besluitvorming plaats.

Verbreiding A27

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat wil de A27 en de A12 verbreden om de doorstroming te verbeteren. Meer informatie daarover is te lezen op de [projectwebsite van Rijkswaterstaat](#). Of het project doorgang vindt is afhankelijk van uitspraken van de Raad van State of er voldoende stikstofcompensatie plaatsvindt. Om de verbreding ter hoogte van Amelisweerd mogelijk te maken moet aan weerszijden van de tunnelbal tot 70 meter diepte een waterdichte kleiwand aangebracht worden. Pas als deze kleiwand dicht is kan de tunnelbak verbreed worden. Deze maatregel is omstreden omdat het de grondwaterstromingen in het gebied kan beïnvloeden. De mogelijke gevolgen zijn van tevoren uitgebreid onderzocht. Op basis van het onderzoek zijn beheermaatregelen voorgesteld.

Op de landgoederen moeten natuur- en watercompensatieprojecten uitgevoerd worden ter compensatie van de verbreding. Het natuurcompensatieproject vindt plaats op het Bunkerperceel. Dit perceel moet nog aangekocht worden door de gemeente Utrecht. Een van de watercompensatieprojecten is natuurvriendelijke oevers in de weidepercelen aan de zuidkant van de Kromme Rijn. Hiervoor is een ontwerp gereed. Over de uitvoering zijn nog geen definitieve afspraken gemaakt. Een tweede watercompensatieproject – het Moerasbos - zou uitgevoerd moeten worden aan de westzijde van de landgoederen tussen de A27 en de Kromme Rijn. De gemeente Utrecht heeft als alternatief hiervoor aangeboden de compensatie van 6000m² in het ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd in te passen. Dit bleek mogelijk. De watercompensatie is ingepast in het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd.

De Groene Verbinding

Wanneer de verbreding doorgaat komt er ter hoogte van de Koningsweg een groene verbinding van 250 meter breed over de A27. De gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor voorbereiding en uitvoering van dit project. RWS zal het project betalen. Als de verbreding niet doorgaat vervalt dit project.

Omgevingsvisie Utrecht Science Park (USP)

Voor het USP is een [Omgevingsvisie](#) opgesteld waarin de gemeente samenwerkt met alle partijen op het USP (UvU, UMC, HvU etc.). Buiten de ‘groene contour’ mogen geen nieuwe bouwwerken verschijnen. Aan de zuidzijde van het USP – de zijde van de landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen - is dat de Toulouselaan. De opgave is complex en de druk op de beschikbare ruimte groot. Voor projecten als zonnevelden of sportvelden is de verleiding groot om buiten de groene contour te zoeken. Het resterende open weidelandschap tussen de landgoederen en het USP staat daarmee onder druk.

Omgevingsvisie gemeente Bunnik

De gemeente Bunnik is in 2021 aan het proces voor het opstellen van een Omgevingsvisie begonnen. (Het huidige bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Bunnik is van 2011. Voor de landgoederen was geen apart bestemmingsplan). Ingezetenen van de landgoederen, de gemeente Utrecht en andere belanghebbenden zullen betrokken worden bij de opstelling. In 2021 is de hoofdlijnennotitie gemaakt. Er is een hoofdlijnen De Omgevingsvisie Bunnik is in 2025 vastgesteld door de gemeenteraad van Bunnik.

RSU 2040

De gemeente Utrecht heeft een toekomstvisie richting 2040 gemaakt: de [RSU 2040](#). Voor de landgoederen is van belang dat er twee 'centra' bijkomen: Lunetten-Koningsweg en het Utrecht Science Park. Lunetten-Koningsweg wordt een OV-overstappunt naar lokaal transport. Er zal van dit knooppunt veel verkeer per tram of fiets naar het USP komen. Daarnaast komen er veel nieuwe woningen bij Lunetten-Koningsweg bij. De uitwerking op hoofdlijnen is begonnen. Het recreatieve gebruik van de landgoederen zal hierdoor toenemen.

Hollandse Waterlinies

De Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) is verkozen tot [UNESCO-Werelderfgoed](#) als uitbreiding op De Stelling van Amsterdam (SvA, die al UNESCO-Werelderfgoed is sinds 1996). De provincie Utrecht werkt samen met de provincies Gelderland, Brabant en Noord-Holland aan de UNESCO Werelderfgoedstatus voor dit unieke erfgoed. De landgoederen liggen binnen de site begrenzing van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Kromme Rijn Linie landschap

Aanvulling Marieke Fleer

BIJLAGE 1: Huidige werkzaamheden coördinator landgoederen

Korte omschrijving

De coördinator landgoederen zorgt voor het afstemmen en informeren van alle zaken het landgoed betreffende tussen de diverse afdelingen van de gemeente (intern), de bedrijven en bewoners op de landgoederen (ingezetenen) en belangengroepen en andere overheidsorganen en publieke organisaties (extern). Daarnaast beheert de coördinator het mailadres landgoederen@utrecht.nl. De coördinator beantwoordt vragen over de landgoederen of zorgt dat die bij de juiste persoon terecht komen.

Bijzonderheden en context

De landgoederen zijn – voor het grootste deel - eigendom van de gemeente Utrecht maar liggen voor het merendeel in een andere gemeente: de gemeente Bunnik. De gemeente Bunnik is het bevoegd gezag. De landgoederen zijn eigenlijk het 11^e (en volgens velen het mooiste) stadsdeel van Utrecht. Daarnaast is het landgoed een samenleving (een ‘dorp’) waar de ingezetenen (inwoners en bedrijven zoals bijvoorbeeld de drie horecabedrijven en de twee pachtboeren) een sterke band met de landgoederen hebben. De landgoederen zijn van oudsher een socio-economische eenheid waar sommige boerenfamilies al 7 generaties wonen. Dit zorgt voor een zeer sterke verbondenheid bij alles wat er op de landgoederen gebeurt. Daarnaast zijn de gebruikers van de landgoederen (de recreanten zowel uit de gemeente Utrecht als daarbuiten) zeer sterk betrokken bij de landgoederen en alles wat de natuurlijke en recreatieve waarden zou kunnen aantasten. De exponent daarvan zijn de Vrienden van Amelisweerd die alles wat op de landgoederen gebeurt aandachtig volgen en die het gemeentebestuur (zowel raadsleden als wethouders) goed weten te bereiken. Op een particulier landgoed gebeurt de dagelijkse leiding doorgaans door een rentmeester die zowel inhoud (groen, water, wegen en gebouwenbeheer, natuurbeheer, pacht, handhaving etc.) als contacten en relatiebeheer doet. In Utrecht is dat niet op die manier georganiseerd. De inhoud is verdeeld over de diverse specialisten bij de diverse afdelingen van de twee betrokken gemeenten. De contacten en het relatiebeheer zijn ondergebracht bij de coördinator landgoederen.

Intern

De meest betrokken interne organisatieonderdelen bij de landgoederen zijn:

- Stadsbedrijven (met name Borg met daarnaast water en wegbeheer).
- Ruimte (visie en planvorming, recreatie, erfgoed, natuur).
- VGU (pacht en huur, gebouwenonderhoud).
- Toezicht en Handhaving (de boswachters).
- Openbare Orde en Veiligheid (demonstraties, noodverordeningen)
- Wijkbureau Oost/Noordoost.

In de dagelijkse praktijk betekent dit regelmaat overleg en afstemming tussen de diverse betrokken afdelingen op het Stadskantoor (de 7^e met VGU, de 8^e met het Ingenieursbureau, de 9^e met Ruimte), de Tractieweg (Stadsbedrijven BORG, water en wegen), de beheerpost op de landgoederen

(teamleider bos en bomen, opzichter/uitvoerder, boswachters) en in voorkomende gevallen het Wijkbureau. (In principe wordt elke ambtenaar van de gemeente geacht integraal te werken en denken. De coördinator landgoederen helpt iedereen daar intern mee).

Ingezetenen

Voor de ingezetenen – bewoners, pachters, horecaondernemers, de buurtschap Amelisweerd en anderen – zijn de landgoederen een vanzelfsprekende eenheid. Aan de kant van de gemeente(n) is alles het landgoed betreffende versnipperd. Op voorhand weten niet alle ingezetenen bij wie ze moeten zijn: de gemeente Utrecht of de gemeente Bunnik en bij wie dan in die gemeente. De coördinator landgoederen zorgt ervoor dat ingezetenen snel doorverbonden worden met de juiste persoon bij het juiste gemeenteonderdeel bij de juiste gemeente of een andere organisatie. Daarnaast zorgt de coördinator landgoederen voor een goede relatie van de gemeente Utrecht met de ingezetenen door regelmatig te overleggen met het bestuur van de Buurtschap Amelisweerd, de horecaondernemers, de pachters, het bestuur van de moestuinen en de Vrienden van Amelisweerd.

Extern

De meest betrokken externe organisaties zijn:

- Gemeente Bunnik.
- Staatsbosbeheer.
- Universiteit van Utrecht (vakgroep Diergeneeskunde).
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.
- Provincie Utrecht.

Voor de afstemming in het gebied rond de landgoederen is een apart overleg - het overleg Amelisweerd-Rhijnauwen-Vechten (ARV) - waarin de gemeenten Utrecht en Bunnik en de provincie elkaar op de hoogte houden wat er speelt. De coördinator landgoederen signaleert en draagt er zorg voor dat de plannen en belangen van de diverse organisaties intern en extern zo snel mogelijk bij elkaar gebracht worden.

Op operationeel niveau is er overleg van de gemeente Bunnik met de coördinator bij advies over aanvragen voor activiteiten op de landgoederen. De coördinator vraagt intern advies en koppelt dit terug aan Bunnik. Met en via de boswachters is er contact met de afdeling Toezicht en Handhaving van de gemeente Utrecht en met de wijkagent in Bunnik wanneer de handhaving ondersteuning behoeft.

Reikwijdte

De werkzaamheden van de coördinator spelen zich zowel op strategisch, tactisch als operationeel niveau af. Het kan gaan van het schrijven van een evaluatie van beleid tot een raadsbrief, het zorgen voor inbreng in (beheer)plannen, het begeleiden van het opstellen van beheerovereenkomsten met de pachters, het zorg dragen voor het corrigeren van fouten in Google Maps tot het bestellen van wegwijsborden bij Borg. De huidige begrote tijdsbesteding van de coördinator is 12 uur per week.

Plaats in de organisatie

De functie van coördinator landgoederen is op dit moment geplaatst in het Groenteam bij Ruimte.